Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Jesus Bilbao Aizpiri

Elgoibar, Gipuzkoa (1940)

Aurkibidea

Biografia

Elgoibarren jaioa 1940an. Bai aita eta bai ama gerra sasoian alargun geratu ziren eta, aurretik beste hainbat seme-alaba zituzten arren, Jesus izan zen bikotearen seme bakarra. Aita inklusakoa zen, baina Sollube ondoko baserri batean hazia, Bermeon. Amak euskaraz egiten zuen beti, baina aitak ez hainbeste. Hori dela eta, etxean amarekin bakarrik egiten zuen euskaraz; gainontzean gaztelaniaz. Eskola publikoan ibili zen lehenengo eta gero mojekin Pilar ikastetxean. 1956an Danobat enpresako bulego teknikoan hasi zen lanean, aprendiz-laguntzaile moduan. Bertan ezagutu zituen Felix Etxeberriak eta Sabin Osorok zeresana izan zuten euskararekin eta euskal kulturarekin izan zuen harremanean; esaterako, ikastolaren sorreran murgiltzean. Lanean berehala gero eta ardura handiagoa hartzen hasi zen, hasieran bulego-teknikoko buru eta 1966an Danobateko gerente eta, tarte horretan, Elgoibarko Izarraren eta ikastolaren inguruko kontuak jakin arren, ez zuen hainbeste parte hartu. 60ko hamarkadaren amaieran eta 70eko hamarkadaren hasieran, Caja Laboral Popular-eko Batzorde Errektoreko kide ere izan zen. 1974an Danobat utzi eta makina-erremintaren alorreko enpresari batzuekin batera Maherholding eratu zuen. Trantsizio garaian EKOR Euskadiko Enpresen Sindikatuko sustatzaile eta presidenteorde izan zen. Era berean, Euskadin garrantzitsuak diren bi zentro teknologikoren bultzatzaile eta sortzaile izan zen: Tekniker eta Fatronik. 2012an Debegesaren Gure Balioak

Zintak

EGB-107

- **Proiektua**: Euskararen historia soziala Elgoibarren
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Sapsootham, Itziar
- **Data**: 2022-05-18
- **Iraupena**: 73 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

EGB-108

- **Proiektua**: Euskararen historia soziala Elgoibarren
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Sapsootham, Itziar
- **Data**: 2022-05-18
- **Iraupena**: 53 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Hizkuntzaren inguruko gogoeta

- **Erref**: EGB-107/001
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:
Hizkuntza batean erraztasunik ez baduzu, hizkuntza horretan eztabaidatzeko mugatuta sentitzen zara. Gaztelaniaz euskaraz baino erraztasun handiagoa du. Hala ere berarentzat "aita gurea"k eta "padre nuestro"k ez dute esanahi bera; euskarazkoa sakonagoa da berarentzat.

2. Euskaraz amarekin bakarrik

- **Erref**: EGB-107/003
- **Iraupena**: 0:03:52. **Hasi**: 00:01:14. **Bukatu**: 00:05:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
1940an jaio zen Elgoibarren, gerraostean. Gurasoak gerran alargundutakoak ziren biak. Bakoitzak bere seme-alabak zituen aurretik, eta elkarrekin izan zuten seme bakarra izan zen Jesus. Amak dena egiten zuen euskaraz, baina aitak gutxiago, lanbide askotan ibiltzen zen eta. Jesusek amarekin bakarrik egiten zuen euskaraz; bestela dena gaztelaniaz. Gainera, umetan hainbat gaixotasun izan zituen eta bi aldiz Madrilera joan beharra ere izan zuen (amaren ahizpa bizi zen han). Tifusarentzat eman zizkioten sendagaiek sendatu zizkioten gaitz guztiak, antza.

3. Aitari hileta egin zioten, hil zelakoan

- **Erref**: EGB-107/004
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:05:06. **Bukatu**: 00:06:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » I. Mundu Gerra (1914-1918)
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Aita inklusakoa zen, baina Sollube (Bermeo) inguruan hazi zuten. Ameriketara joan zen I. Mundu Gerra baino lehen, hara joandako senideengana. Gerra hasi zenean, itzuli egin behar zela esan zioten. Berandu iritsi zen itzulerarako hartu behar zuen barkura eta ozta-ozta libratu zen, barku hura hondoratu egin zuten eta. Etxekoek hileta ere egin zioten, hil zelakoan.

4. Leku bakarrean entzuten zen euskara: elizan

- **Erref**: EGB-107/005
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:06:21. **Bukatu**: 00:08:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Euskararik ez zen egiten ia inon. Leku batean bakarrik entzuten zen euskara: elizan. Sermoiak eta abestiak euskaraz izaten ziren. Meza latinez izaten zen garai batean eta abadea jendeari bizkarra emanda egoten zen. Berak 17 urte zituela hasi ziren gaztelaniaz ematen. Herriko apaiz guztiek zuten euskararekiko maitasuna. Berak arazoak izaten zituen euskarazko sermoiak ulertzeko.

5. Felix Etxeberriarekin eta Sabin Osororekin harremanetan

- **Erref**: EGB-107/006
- **Iraupena**: 0:05:51. **Hasi**: 00:08:57. **Bukatu**: 00:14:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
1954an sortu zen Danobat lantegia eta bera hango bulego teknikoan hasi zen lanean 1956an. Bertan harreman ona egin zuen Felix Etxeberriarekin eta Sabin Osororekin. Haiek garai hartan euskaraz alfabetatzeko eskolekin hasita zeuden eta euskara bultzatzeko asmoekin zebiltzan. Nahiz eta lanean gero eta goragoko karguak lortzen joan eta bere lanean zentratuta ibili, Felixekin eta Sabinekin harremanetan jarraitu zuen beti eta euskararen inguruko mugimendu guztien berri izaten zuen: Elgoibarko Izarra, ikastola, bonuak... Felixekin izan zuen harremanaren adibide da, esaterako, berak proposatu ziola semeari Hasier izena jartzea.

6. Karlos Santamariarekin eta Rikardo Arrregirekin bilera, ikastolako auzi bat konpontzeko

- **Erref**: EGB-107/007
- **Iraupena**: 0:05:27. **Hasi**: 00:14:48. **Bukatu**: 00:20:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Elgoibarko ikastolari elizak eman zion babesa sorreran. Lehenengo irakaslea Itziar Ajuria izan zen. Ondoren hasi ziren irakasle gazteek politikarekiko lotura handiagoa zuten eta gurasoei kezka piztu zitzaien, batez ere irakasle batekin. Guraso eta irakasleen arteko borroka zegoen, irakasleek euren arabera zehaztu nahi zutelako irakaskuntza. Orduan, Felix Etxeberriak bilera batera deitu zuen Jesus, Barrutiarenera. Lazaro Unzuetaren bitartez kontaktatu zuen Karlos Santamaria eta Rikardo Arregi etorri ziren bilera horretara. Guraso eta irakasleekin bildu ziren geroago eta hitzaldi baten bidez Rikardo Arregik garbi utzi zuen gurasoek izan behar zutela indar handiagoa. Rikardo Arregiren inguruko kontuak: "Zeruko Argia"ko artikuluak, heriotza, historikoki izan duen garrantzia...

7. Rikardo Arregiren hitzaldia Arrate Kultur Elkartean, h-aren alde

- **Erref**: EGB-107/008
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 00:20:15. **Bukatu**: 00:22:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Rikardo Arregi euskaltzain gazteena izan zen. Jesus Laboral Kutxako zuzendaritza-batzordean zegoela, eztabaida handia egon zen, euskaraz h-a erabili ala ez. Eibarko Arrate Kultur Elkartean hitzaldia eman zuen Arregik, h-aren alde. Euskaltzale adinekoak hari txistua jotzeko asmoz joan omen ziren,

baina txaloka bukatu zuten. Handik gutxira Laboraleko bilera izan zuten eta Alfonso Gorroñobeitiari gomendatu zion Rikardoren hitzaldira joatea. Hark ere Rikardok dohain berezia zuela komentatu zion gero.

8. Pixkanaka euskara hobetzen

- **Erref**: EGB-107/009
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:22:50. **Bukatu**: 00:24:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Felix Etxeberriarekin eta Sabin Osororekin urteetan harremana euskaraz izan ostean, euskarazko sermoiak ulertzen hasi zen. Haiekin, amarekin eta beste bakarren batekin bakarrik egiten zuen euskaraz. Bestela, lagunartean dena gaztelaniaz. Geroago, alabekin ere euskaraz. Emaztea altsasuarra du eta hark zailtasunak izan ditu euskararekin, nahiz eta ikasten ere jardun zuen.

9. Hizkuntza, komunikatzeko tresna

- **Erref**: EGB-107/010
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:24:52. **Bukatu**: 00:27:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Prentsa
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Gaztetan `Zeruko Argia´ irakurtzen zuen. Euskaraz alfabetatu gabea denez, `Barren´ aldizkaria tresna interesgarria izan dela berarentzat dio. ETB hasi zenean, amak ez zuen izan arazorik ulertzeko; arrebak, ostera, bai. Berak oraindik ere batzuetan hiztegia erabiltzen duela dio, bere euskara lagunartekoa edo etxekoa delako. Berarentzat hizkuntza komunikatzeko tresna izan da beti eta inoiz ez dio eman garrantzirik gramatika ikasteari. Idaztea asko gustatzen zitzaion eta saria ere irabazi zuen Pilar ikastetxean.

10. Ikastola berria: Danobatek utzitako lur-saila, eraikina, diru-laguntzak...

- **Erref**: EGB-107/012
- **Iraupena**: 0:05:16. **Hasi**: 00:28:17. **Bukatu**: 00:33:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Danobat lantegiak lur-sail batzuk zeuzkan erosita, lantegi berria egiteko, baina, autobidea egin zenean, harekiko distantzia nahikoa ez zegoela eta lur-

sail horiek blokeatuta geratu ziren. Bera zen zuzendaritza-batzordeko buru eta sail horiek ikastolari ematea proposatu zuen. Ikastolaren eraikin berria egiteko prozesuan Araolazak zeresan handia izan zuen. Diru-laguntzak eskatzera Madrilera joatea komeni zela esan zion Jesusi, eta Jose Maria Arizmendiarrietaren laguntzarekin joan ziren Hezkuntza sailera. Madrilera egin zituen bidaietan konturatu zen fama txarra zuela gobernuan.

11. Jaime Arreseren eta Marcelino Orejaren laguntza

- **Erref**: EGB-107/013
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:33:33. **Bukatu**: 00:36:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Politika » Euskal gatazka

Laburpena:
Elgoibarko ikastola sortzeko prozesuan, garai hartan alkate zen Jaime Arresek lagundu zien hariak mugitzen. Marcelino Orejak ere beharrezkoak ziren kontaktuak egiten lagundu zien. Mugimenduko kideak izan arren, ez zirela euskararen edo ikastolaren aurkakoak dio. Jaime Arrese Orejak utzitako posturako izendatu zuten, baina hara iritsi aurretik hil egin zuten. Bera baino lau urte zaharragoa zen Jaime eta umetatik izan zuen harekiko miresmena. Ideologia ezberdinetakoak izan arren, errespetuz jokatzen zuen beti. Alkateen Mugimenduan ere parte hartu zuen.

12. Lehen lehendakaria izan zen, ikastola kooperatiba bihurtu zenean

- **Erref**: EGB-107/015
- **Iraupena**: 0:03:51. **Hasi**: 00:37:03. **Bukatu**: 00:40:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Elgoibarko ikastolaren eraikin berria bukatzen ari zirela, Elgoibarko Izarraren babespetik irten eta kooperatiba bihurtzea erabaki zuten. 1976 bukaeran berarengana jo zuten, kooperatibaren estatutuak zehazten lagundu eta lehen lehendakaria izan zedin. Bera enpresen sorreran murgilduta zebilen eta ikastolaren antolaketa oso desordenatua iruditzen zitzaion. Irakasleekin izan zituen tira-birak. Orduko zuzendaritzako kideak: Manolo Zabala, Jesus Mari Iriondo... Agustin Gorostiza kontratatu zuten gestio lanetarako.

13. Baketzaile lanetan jardun zuen ikastola publiko egin ala ez erabakitzerakoan

- **Erref**: EGB-107/017
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:41:11. **Bukatu**: 00:42:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Elgoibarko ikastola publiko egin ala ez erabaki behar zenean, berari ere deitu zioten, nahiz eta bera ordurako aparte samar ibili. Enfrentamendu handia zegoela ikusi zuen eta baketzaile lanak egin zituela dio. Hartutako erabakia ona izan zela iruditzen zaio, eskola publikoak politikoen azpian daudelako, horrek dakartzan arriskuekin. Hala ere, herri-eskola onak daudela aitortzen du.

14. Hamar urterekin Pilar ikastetxera

- **Erref**: EGB-107/021
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 00:46:53. **Bukatu**: 00:49:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Sei-zazpi urterekin eskola publikoan hasi zen. Irakasle faltagatik arazoa zegoen eta hamar urterekin Pilar ikastetxera joan zen. Hango irakasleak buletinean jarri zion ikasle ona zela, baina oso berritsua.

15. Ikasketa guztiak gaztelaniaz; señorita Anitaren eskola partikularrak

- **Erref**: EGB-107/022
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:49:11. **Bukatu**: 00:51:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Ikasketa guztiak gaztelaniaz egin zituen: Maalako mojekin, eskola publikoan, Pilar ikastetxean, Eskola Profesionalean eta señorita Anitaren eskoletan. Azken horretan denetarik irakasten zuten. Bera bankuan lanean hasteko prestatzera joan zen. Beste batzuek Batxilergorako prestatzen egoten ziren. Leku txiki batean ikasle pila bat egoten ziren eta irakasle bakarra: Ana Etxeberria eibartarra.

16. Lagunartean dena gaztelaniaz; baserritarrek euskara gehiago

- **Erref**: EGB-107/023
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:51:28. **Bukatu**: 00:54:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

- Euskara » Euskararen egoera
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Erreminta-makinak

Laburpena:
Lagunartean dena gaztelaniaz egiten zuten. Baserritarrek euren kuadrilletan euskaraz egiten zuten. Bere kuadrillako baten kasua aipatzen du. Danobat lantegian baserritar asko zeuden eta berari euskaraz egiten zioten. Makina-erremintaren historian baserritarrak garrantzitsuak izan zirela dio.

17. Lanbide-heziketako eskola eta marrazketa klaseak

- **Erref**: EGB-107/027
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:57:20. **Bukatu**: 00:59:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Bera ez zen unibertsitatera joan, baina garai hartako Elgoibarko ikastetxe guztietan ibili zen. Lanbide-heziketako eskola; handik sortu zen IMH. Bernardo Ezenarrok sortu zuen marrazketa klasea. Bera ere bertan ibili zen. Lantalde garrantzitsua egon zen gero marrazketan: Amadeo Azpitarte (zuzendaria), Pedro Gabilondo, Manolo Zabala... Lanetik irtendakoan joaten ziren eskolara.

18. Sindikatu abertzalea sortu nahian; eztabaidetan euskara ala gaztelania?

- **Erref**: EGB-107/030
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 01:01:25. **Bukatu**: 01:03:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Anaia Elgoibarko Izarrako lehendakari izan zen. Ezin du zehaztu zenbateraino egiten zuen euskaraz ala gaztelaniaz anaiarekin. Berak asko hitz egin izan du eta eztabaida askotan parte hartu ere bai. Sindikatu abertzale bat sortzekotan ibili ziren eta bileretara joateko eskatzen zioten berari, Arzallusi kontra egiteko. Sindikatuari "Euskadi" izena jarri nahi ziotelako apurtu zen adostasuna. Garai hartan saltsa askotan sartuta ibili zen.

19. Abertzaletasuna anaiengandik

- **Erref**: EGB-107/031
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 01:03:59. **Bukatu**: 01:05:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Amari minbiziarekin hil zitzaion lehenengo senarra. Aitari, berriz, tifusarekin emaztea eta alaba, frontean ibilitako anaiak kutsatuta. Hori dela eta, ez zuen politikaz ezer jakin nahi izaten. Anaia nagusiena oso abertzalea zen. Berari Luis anaiak erakusten zizkion ezkutuan ekarritako liburu abertzaleak.

20. Deunoro Olidenen atxiloketa

- **Erref**: EGB-107/032
- **Iraupena**: 0:04:46. **Hasi**: 01:05:32. **Bukatu**: 01:10:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskal gatazka
- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:
Deunoro Oliden lagun zumaiarra oso abertzalea zen. Berak ez zekien politikan sartuta zebilenik, baina abuztuko egun batez, bulegoan zegoela, guardia zibila atzetik zuela eta ahalik azkarren etxean zeuzkan paperak ateratzeko eskatu zion. Zestoako enpresari bat tokatu zen bulegoan eta zer gertatzen zen jakin zuenean, laguntzeko prest agertu zen. Jesus ez zen sasoiz iritsi Deunororen etxera eta atxilotu egin zuten. Zestoako enpresari hari handik urte batzuetara bi tiro eman zizkion belaunean ETAk eta ozta-ozta salbatu zen.

21. Elgoibarko ikastolaren sorrera; eraikin berriaren inaugurazioa

- **Erref**: EGB-107/033
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 01:10:18. **Bukatu**: 01:12:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Elgoibarko ikastola. Habia Danobaten egon zen. Ikastolaren sorrerako pertsona esanguratsuak. Irakasleen artean Andres Alberdi nabarmenduko luke. Antton Aranburu ere pertsona garrantzitsua izan zen, hark prestatu zituen ikastolaren erakin berriaren inaugurazio eguneko ekintzak. Inaugurazio eguna nolakoa izan zen.

22. Askatasuna, gauza guztien gainetik

- **Erref**: EGB-108/001
- **Iraupena**: 0:03:43. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:03:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskal gatazka
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Garai batean, pentsaera ezberdina zuenari edo ezberdin jokatzen zuenari "Herriak ez dizu barkatuko" esateko ohitura zegoen. Bera ez da inoiz ados egon esaldi horrekin. Gauzak indarrez itxiaraztearekin ere ez da ados egon inoiz. Berak askatasuna defendatzen du gauza guztien gainetik.

23. Euskaraz eztabaidatzeko erraztasunik ez

- **Erref**: EGB-108/003
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:04:30. **Bukatu**: 00:05:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Gaztelaniaz pentsatu eta euskarara itzultzen zuen gero, Ikastolako irakasleekin eztabaidatu behar zuenean, larri ibiltzen zen, euskaraz ez zuelako hainbesteko erraztasunik.

24. Euskararen gaur egungo arazoak: digitalizazioa eta globalizazioa

- **Erref**: EGB-108/007
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:08:34. **Bukatu**: 00:10:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Bera umea zenean dena gaztelaniaz egiten zenez, orain euskara egoera hobean ikusten du. Hala ere, ulertzen du gazteagoek euskararekiko kezka izatea. Euskararentzako gaur egun sortu den arazo handi bat: digitalizazioa, ingelesa, globalizazioa. Globalizazioarena zeharka datorren inposizioa da eta askotan ez gara jabetzen. Euskarak, horren aurrean, defendatzeko, inposizio zuzenak jarri behar.

25. Etxepe eta Felix Etxeberriaren euskararen aldeko apustua

- **Erref**: EGB-108/010
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:13:39. **Bukatu**: 00:15:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Etxepe lantegia sortu zenean, hainbat neurri hartu ziren, lantegian euskara bakarrik erabil zedin. Fakturak ere euskaraz egiten zituzten. Felix Etxeberria

izan zen sortzaileetako bat. Felixek beti euskara ipini izan duela gauza guztien gainetik eta bere ideiekin koherentea izan dela dio. Arriskua hartu zuten lantegi hori sortzean, baina oztopoak gainditzea lortu zuten.

26. Ibarrolaren irudia ikastolarentzat dirua batzeko ateratako egutegian

- **Erref**: EGB-108/014
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:20:05. **Bukatu**: 00:21:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:
1972 inguruan, ikastolarentzako dirua batzeko, egutegi bat ateratzea pentsatu zuen, herriko lantegiak ere tartean sartuta. Agustin Ibarrolak egin zuen azaleko irudia. Berak eduki du margolana etxean. Ikastolakoek ez zuten nahi izan,

27. Poliziak apaiz jantziarekin Arantzazuko ibilaldian

- **Erref**: EGB-108/016
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:22:26. **Bukatu**: 00:23:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Lanbideak » Artistak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Agustin Ibarrolak Manolo Zabalarekin batera egin zuen soldadutza eta gogoan du haren etxera joan zela behin, gero Arantzazuko ibilaldia egiteko. Abuztuko azkenengo larunbatean egiten zen Arantzazura ibilaldia. Oñatitik oinez igotzen zen jendea, gauez. Deunoro Oliden atxilotu zuten urtean Jose Luis Belloso apaizak abisatu zien, poliziak zebiltzala apaiz jantzita eta kontuz ibiltzeko.

28. Erdalduna zen, euskara eduki arren

- **Erref**: EGB-108/018
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:23:43. **Bukatu**: 00:24:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Ikastola herritik sortu zen, baina pertsona zehatz batzuei esker. Berak nabarmendu nahi du garai hartan bera erdalduna zela, euskara eduki arren. Euskara etxean bakarrik zuen, amak beti euskaraz erantzuten ziolako. Amak ez zuen erraztasunik gaztelaniaz.

29. Lehenengo euskara klaseak "Frente de Juventudes"en lokalean

- **Erref**: EGB-108/021
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:25:11. **Bukatu**: 00:27:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Gerraosteko mugimendu sortzailea. Pako Juaristi, Vallejotarrak... Garai batean ez zegoen lokalik eta arriskutsua zen lokalaren jabearentzat lokalak uztea, politikoki markatu egiten zelako. Gabi tabernaren gainean "Frente de Juventudes"en lokala zegoen. Hango geletako batean hasi ziren euskara klaseak ematen.

30. Apaizen garrantzia euskara bultzatzeko

- **Erref**: EGB-108/023
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:27:15. **Bukatu**: 00:30:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Garai bateko Elgoibarko apaizak. On Jose Juaristi zen parrokoa. On Antonio San Pedro nabarmenduko luke berak. Elizako pertsonek paper garrantzitsua izan zuten. 60-70eko hamarkadako apaizen mugimenduan Elgoibarko apaiz batzuk ere tartean zeuden. Elizaren garrantzia euskara bultzatzen: lokalak, ikastolari babesa, kantak eta sermoiak euskaraz...

31. Rikardo Arregi eta Amatiño `Zeruko Argia´n

- **Erref**: EGB-108/024
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:30:15. **Bukatu**: 00:31:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Prentsa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Rikardo Arregik `Zeruko Argia´n idazten zituen artikuluak irakurtzen zituen eta euskara lantzeko edo ikasteko lagungarri zitzaizkion. Amatiñoren kronikak ere

irakurtzen zituen; orri osokoak izaten ziren. Etxean Arantzazuko egutegia ere izaten zuten

32. Loiola irratia, herri-mugimendua

- **Erref**: EGB-108/025
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:31:20. **Bukatu**: 00:32:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:
Loiola irratia herri-mugimendua izan zen. Durua batzen ibili ziren eta beraiek ere bazkide egin ziren. Ez zuten lortu baimenik uhin ertainean ("onda media") emititzeko eta FMn ("frecuencia modulada") emititzen zuten. Orduan denek FMko irratiak erosi behar izan zituzten. Dena dela, bera oso irakurzalea izan da eta nahiago izaten zuen egunkaria irakurtzea. Gainera, sasoi batean denbora asko pasatze zuen atzerrian.

33. Irakurzaletasun izugarria umetatik; betaurrekoak jarri zizkiotenekoa I

- **Erref**: EGB-108/026
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:32:53. **Bukatu**: 00:35:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Zazpi urterekin jada egunkaria irakurtzen zuen. Irakurtzeko zaletasun handia izan du beti. Ikastetxean sartu eta handik gutxira egun batez konturatu zen ez zuela ondo ikusten. Eibarko Recalde okulistarengana eraman zuen amak eta betaurrekoak jarri zizkioten. Egunean bi tren egoten ziren Eibarrera.

34. Irakurzaletasun izugarria umetatik; betaurrekoak jarri zizkiotenekoa II

- **Erref**: EGB-108/028
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:37:19. **Bukatu**: 00:38:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Gogoan du umetan Zine Zaharrean "Las zapatillas rojas" izeneko pelikula ikusi zuela. Hura ikusten begiak narritatu zitzaizkion eta malkotan egon zen. Aste hartan bertan bista galdu zuen kolpetik eta betaurrekoak jarri zizkioten. Asko

irakurtzen zuelako gertatuko zitzaiola esan zion lagun batek. Gaztelaniazko liburuak irakurtzen zituen; ez zegoen euskarazkorik. Geroago Txomin Agirreren `Kresala´ eta `Garoa´ irakurri zituen. Deun Olidenek haren hilobia ikustera eraman zituen Zumaiara.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-20

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com